

att de gamla enkla ringdansarna ha kvar sin tjusning, därom blir man öfvertygad, om man går upp några kvällar på samkvämen. För ett icke ringa antal utgöra de rent af aftonens "clou", och när uppbrott skall ske vid 11-tiden, höres ofta ett stilla knot och beklaganden. Med afsikt låter man samkvämen pågå så länge. Man vill nämligen, att ungdomens hela lördagskväll skall vara upptagen, så att ej kafébesök o. d. skola avsluta denna.

I vår har man utvidgat verksamheten på så sätt, att smärre cirklar bildats för studier i olika fack, idrott, musik, diskussioner m. m. Dessa smärre cirklar hafva stor betydelse dels genom att gifva arbetet större stadga, dels genom att skapa en växande elittrupp af fullt aktiva deltagare i rörelsen, dels genom att hålla vid lif och utveckla impulser, som kunna gifvas vid de större samkvämen samt fastare tillknyta de band af personlig sympati och gemensamma intressen, som vid dessa kunna uppstå. Synnerligen lyckligt är, synes mig, centralkommitténs uppslag att utbilda förevisare af våra museer och konstskatter för en på detta område mer intresserad än bevandrad ungdom. Den kände konsthistorikern herr Carl G. Laurin var älskvärd nog att ställa sin förmåga i verksamhetens tjänst. Under hans ledning utbildades under hösten 1906 en grupp af kvalificerade personer till förevisare, och dessa göra nu i sin ordning hvad de kunna för att utveckla konstsinnen hos den grupp ungdom, som de fått på sin lott.

Nå, men ekonomien? frågar man. Ja, sällskapet har inga fonder och är därför naturligtvis i stort behof af den hjälp i fråga om fria lokaler o. d. som kan erbjudas detsamma. Inträdesavgifterna beräknas kunna betäcka kostnaderna för belysning och städning o. d.

Ett oundgängligt villkor för att verksamheter skall medföra åsyftadt resultat, är naturligtvis att den står under god ledning. På de förberedande mötena hösten 1905 var det nog en och annan, som hyste ganska stora betänkligheter mot att sammanföra ungdom från så många olika håll — samkvämen skulle ju stå öppna för all ungdom, äfven de mindre goda elementen. Men svårigheterna ha visat sig vida färre, än man kunde tro. Samkvämen äro i hög grad ägnade att lära ungdomen själfdisciplin: fnissande och prat under föredrag eller musikstycken bestraffas oftast af de närmast sittande med ett bistert ögonkast eller ett par barska ord, och de ledande ha mycket sällan själfva behöft gripa in. De förtjäna, synes det mig, ett varmt tack och erkännande för allt det intresse de nedlagt på verksamheten. Ej minst förtjäna de detta tack, som fullgöra värd- och värdinneplikterna på samkvämen. Mer hänsynfullt och älskvärdt bemötande, än som kommer ungdomen till del på dessa tillställningar, kan den ej önska sig. Den känner, att man litat på den, tror den om godt, och ur förtroende växer känslan af förpliktelse. Jag hörde nyligen en mor, som själf måste förtjäna sitt bröd och som ej visste, hur hon skulle bereda sin 15-åriga dotter och sin unga tjänstflicka, som kommit in från landet, några enkla nöjen, säga, sedan hon ett par kvällar varit uppe på samkvämen på Norrtullsgatan: "Åh, så bra, nu kan jag låta dem båda två få ett litet nöje. Här ser jag, att jag tryggt kan lämna dem." Jag blef glad öfver det där yttrandet. Det visade ju i själfva verket ingenting mindre, än att rörelsens syftsmål — att bereda ett förbrödande och förädlade umgänge mellan ungdomar af olika samhällsklasser — lyckligt förts igenom.

MARIE LOUISE GAGNER.

Med detta nummers inlägg avsluta vi den sedan en längre tid pågående rösträttsenquäten. Och göra vi det i den förhoppningen, att de många af representativa namn burna inlägg vi härunder kunnat meddela skola i någon mån ha bidragit till dess belysning från delvis nya synpunkter.

DOKTOR KAROLINA WIDERSTRÖM:

HVARFÖR JAG vill ha rösträtt — och valbarhet — för mitt kön? Jo därför att vi kvinnor behöfva sättas i stånd att tillvarata våra egna intressen, något som äfven ganska färsk erfarenhet visar vara af nöden. Och endast om alla kategorier af människor få tillfälle att med kraft värna om hvad för dem är viktigt och kärt, banas väg för den rättvisa, som är en af grundvalarne för samhällets lycka.

Vidare önskar jag rösträtt — och valbarhet — för mitt kön, därför att äfven vi kvinnor lämna den tribut till allas gemensamma nytta, som benämnes skatt. Elsa Törne har i "Renhet" framkastat en lika vacker som genialisk tanke, att skattedagen borde vara en nationens högtidsdag, då hvar och en med glädje och hänförelse lade sitt tillskott i samhällskassan. Förvisso kan den dagen icke bli högtid förr, än alla också veta, att deras röst kan göra sig hörd, när det gäller att bestämma för hvilka ändamål denna kassa skall anlitas.

Stockholm, april 1907.

KAROLINA WIDERSTRÖM.

BARNAVÅRDSINSPEKTRISEN FRÖKEN ANNA LINDHAGEN:

FRÄMSTA ANLEDNINGEN, hvarför kvinnorna böra ha rösträtt, är för *rät visans* skull och för att *kvinnornas ställning* därigenom skulle höjas.

Rättvisesynpunkten — den är ju visserligen tämligen klar för alla tänkande människor, ehuru för somliga bara i teorien. De nämligen, som anse att kvinnorna skola vänta af taktiska skäl, eller de som först vilja hafva garantier för, hur kvinnorna skola rösta, till hvilka partier de skola sluta sig o. s. v., innan de vilja gifva dem rösträtt, för dessa är kvinnornas fordran

om rättvisa mera en hufvudets sak; den har ej trängt in äfven i deras hjärtan, ej blifvit en öfvertygelse äfven därifrån att en reform, som är allmänt erkänd som rättvis, den kan det aldrig vara rättvist att uppskjuta.

Att kvinnornas ställning skulle höjas därigenom att på finge rösträtt är nog ett skäl för den kvinnliga rösträtten, hvilket alls ej anses så pass solklart som rättvisesynpunkten.

"Kvinnans ställning den är hög i sig själf, bara därför att hon är kvinna, så den behöfver ej höjas och icke kan den höjas genom rösträtt, ty intet är i sig själf högre än kvinnans speciellt kvinnliga kall som maka och mor," resonerar en del godt folk, isynnerhet män. Men inse de då ej, att det äfven här blott är frågan om teorier, ty i praktiken sätta de nog ej i allmänhet kvinnan på pedestal.

Den älskade, den omhuldade kvinnans ställning är måhända hög nog utan rösträtt åtminstone inom den krets, där hon dyrkas. Men långt ifrån flertalet kvinnor hafva huld och skydd. Blott några exempel skola visa det: den olyckligt gifta kvinnan, den fattigt gifta kvinnan, som måste bidraga till familjens uppehälle, den för sin utkomst arbetande kvinnan, vare sig gift eller ogift, som ofta får nöja sig med mycket ofördelaktiga arbets- och aflöningsvillkor. Alla dessa kvinnor vördas minsann ej till den grad, att deras ställning ej behöfver höjas, nej, de äro i stället såsom vi alla veta i hög grad i behof af skydd, för hvilket lägges den säkraste och enda verkligt fasta grunden genom att gifva dem samma medborgerliga rättigheter som männen.

Ännu följande lilla påpekande i frågan vill jag göra: en son kan visserligen värda sin mor, fast hon ej har politisk rösträtt, men alltifrån gossåren måste ju grundläggas hos honom en sidovörnad för kvinnokönet i dess helhet, då det blir klart för honom, att politik är något som endast angår män. Politik och riktigt allvarliga saker, det förstå ej kvinnorna, resonerar gossen. Och den där medvetna eller omedvetna sidovörnaden för kvinnorna tar gossen med sig ut i lifvet, och den kan följa honom upp till de mest framskjutna poster såsom tydligen kommit till synes vid årets riksdags remissdebatt.

Stockholm, april 1907.

ANNA LINDHAGEN

FRÖKEN SIGNE BERGMAN:

HVARFÖR JAG önskar rösträtt? Därför att jag är kvinna. Vore jag man, behöfde jag icke önska rösträtt, ty äfven om jag då vore "under strecket", kunde jag genom arbete och fullgörandet af mina medborgerliga skyldigheter för öfrigt komma "öfver". Vore jag man, vore dessutom detta faktum i och för sig nog efter borttagandet af alla väsentliga streck — såsom nu allmänt förordas både från höger- och vänsterhåll — utom det sista, det väsentligaste, det som, personlighetsprincipen till trots, ställer kvinnor och män på skilda plan.

Vidare önskar jag rösträtt, därför att jag är intresserad af politiska spörsmål. Jag skulle i likhet med flertalet finska kvinnor och i motsats till många män använda min rösträtt.

En af den kvinnliga rösträttsens mera bemärkta manliga förespråkare har nyligen gifvit ett nytt uppslag för en snabb lösning af frågan. Han föreslår, att rösträtten till att börja med gifves åt de kvinnor, som någon tid före

"GLORY" koncentreradt munvatten. Enligt hvarje flaska medföljande intyg, starkt bakteriedödande. Pris pr flaska kr. 1,50.

valet afge en förklaring, att de önska i det samma deltaga. Om nu samma bestämmelser gjordes för männen, skulle ju på detta sätt väljarekårens storlek kunna på en gång begränsas och öfverskådas, och den för de maktägande alltjämt hägrande faran af de "okända elementens lössläppande" minskas. De medlemmar i samhället — män och kvinnor — som verkligen hade en insats att göra, skulle på detta sätt icke längre känna sig hindrade af dem, som i statshuset representera de döda värdena.

Hvarför jag önskar rösträtt nu d. v. s. i samband med allmän rösträtt för män? Därför att båda frågorna i Sverige föreligga färdiga till lösning samtidigt i motsats mot förhållandet t. ex. i England, där ett af de skäl, som begagnats för den Dickinsonska "billens" ihjälpratande, var detta, att kvinnornas rösträttsfråga endast borde lösas i samband med allmän rösträtt för män, och eftersom intet sådant förslag förelåg, borde lösningen af kvinnornas rösträttsfråga tills vidare uppskjutas.

Jag ber i detta sammanhang få anföra ett yttrande af en svensk kvinna, som mer än de flesta bidragit att göra det svenska namnet känt och aktadt just i England: "Ni ha hunnit längre med er rösträttsfråga i Sverige på fyra år än de engelska kvinnorna på fyrtio." Och jag skulle vilja avsluta denna "önskelista" med ännu en önskan, den nämligen att vi icke här i landet skola behöfva petitionera ännu i 36 år, för att efter lika många år af förspild arbetskraft befinna oss i den alls icke afundsvärda situation, hvori de engelska kvinnorna i dag befinna sig. Och jag skulle icke önska, att på de svenska kvinnorna en gång i framtiden skulle behöfva tillämpas de med afseende på riksdagsrätten af Viktor Rydberg fällda orden "— hvaremot de fattigaste och mest betungade klasserna sakna kraft att skydda sig själfva, såvida de icke förena sig till uppror —" Stockholm, april 1907.

SIGNE BERGMAN.

FRÖKEN CECILIA MILOW:

JAG ÖNSKAR rösträtt, emedan det stora hemmet Sverige behöfver lika fullt kvinnans vård som mannens beskydd. Män kunna ej ensamt skänka det gemensamma hemmet trefnad och ro.

Jag önskar rösträtt, emedan det ej är de sämsta, utan de bästa kvinnorna, som sträfva att få den i full ansvars-känsla af de skyldigheter och plikter de ikläda sig. De äro ej okunniga, inskränkta, lata och nöjeslystna, dessa kvinnor, som önska ha ett ord med i laget, då det gäller att värna om Sveriges rätt, heder och anseende.

Jag önskar rösträtt för Sveriges skull. Utan kvinnans fulla medborgarrätt är Sverige intet hem för de många, som nu vantrivas, gå i landsflykt och dö af hemlängtan.

Jag önskar rösträtt, emedan "det är fläck på Sveriges banér" att mer än hälften af Sveriges barn äro beröfvade rätten att föra sin egen talan.

Rättfärdiga kvinnor fordra rösträtt.
Stockholm, april 1907.

CECILIA MILOW.

FIL. LICENTIATEN HILMA BORELIUS:

DEN KVINNLIGA rösträttsfrågan är för mig helt enkelt ett moment af "kvinnofrågan".

Lund, april 1907.

Min syn på denna låter sig ej återges inom ramen af en half tidnings-spalt. Men om jag afstår från att förklara, kan jag säga, ännu kortare: den springande punkten är för mig öfvertygelsen om den *sedliga betydelsen*, direkt och indirekt, af att kvinnan blir fullmyndig medborgare i samhället.

HILMA BORELIUS.

Om en vårstorm och en olycklig kärlek.

För åtskilliga år tillbaka i tiden låg en dag i bokhandelsfönstren bland andra litterära nykomlingar ett elegant novellhäfte i hvit dräkt med titeln "Steg i snön" och med författarenamnet H. M. Nordlindh. Sedan dess har förf. ej deltagit i traf-täflingen på bokmarknads-arena. Men hans namn har däremot då och då syns under några uddigt och kvickt skrifna skisser i tidningspressen eller det litterära månads-häftet. Inom kort utger han på Ljus' förlag sin andra bok, en skiss-samling, ur hvilken Idun safts i tillfälle att redan

H. M. NORDLINDH.

nu meddela efterföljande stockholmska vårskildring.

EN UNG POET promenerade af och an på trottoaren utanför Rydberg. I lyktskenet hade gatornas sorl plötsligt börjat brusas högre och häftigare och ensam midt i folkvimlet, knuffad af främlingar, gick han och njöt af melodin, som höjde sig i allt lifligare takter. Jakobs evigt melankoliska tornur visade half åtta, det begynnande nöjets stund, då kaféernas orkester-dirigenter höja sina taktpinnar, då teatrarna öppna portarna till sina överklighetsvärldar, då den gamla förfallna Venus skickar ut sina sjaskiga prästinnor och Backus börjar kalla sina trogna.

Det var en underbar afton. Den första vårstormen flög fram öfver staden, en stor storm, en väldig storm från väster. Djupt nere i gränderna dansade den ringdans kring kvarteren, den lekte med hvirflande papper och fladdrande kjolar, den brusade ohejdadt fram genom parkerna, där snön ännu låg kvar och där träden stodo nakna och svarta med fuktiga stammar och grenar, som blänkte här och där i det osakra lyktskenet.

Men högt öfver staden susade skyarna fram, stora, formlösa, blågråa skyar. Sagolikt snabbt flögo de upp ur västern, korsade himlen och försvunno lika sagolikt snabbt bakom taken, som andehamnar, spökande för en värld med större mått än vår. Månens lilla silfverkula lyste tvärs igenom deras mantlar och de tycktes sväfva högre än månen, tätt under de små och glesa stjärnorna.

Den lille poeten gick och såg ömsom på människorna och ömsom på molnen, men mest på molnen. För en liten stund sedan tänkte han — ty hvad kan icke en poet tänka? — för en liten stund sedan flögo de fram öfver

Atlanten, under sin tysta och svindlande färd lyssnade de till bruset af sjöarna, de blickade ner på brotten, som lyste som hvita blommor på ett svart fält, de sågo de kämpande skeppen, som stampade i vågorna under månlysta stormsegel, de sågo det brusande silfret kring bogen och de glittrande dropparna, som runno längs liken. Så flyga de in öfver landet och jag ser dem ett ögonblick och ser dem försvinna och de ila ut öfver ett nytt haf, med andra vågor och andra skepp och åter in öfver landet, öfver stora städer, som glöda därnere i mörkret, öfver väldiga, dånande skogar och bort öfver ändlösa, hvita slätter, där det tindrar ensamma ljus här och där från hungrande byar.

Så tänkte poeten, och medan han gick och stirrade upp i rymden fick han en knuff, så att han for mot husväggen, och så började han åter att titta på människorna. Alla hade brådtom, de tycktes vara på väg till någon fest, bråds-kande och leende. Det var som om vårstormen också brusat fram genom deras ådror. Vackra damer kommo svepande i brokiga supé-kappor, med skrattande ögon och röda i hyn af blåst. I hörnet stod en tidningspojke och ropade ut sina blad med en klar, klingande, ifrig röst, som om han velat mana på de tröga. Spårvagnarna rusade ästad som glödande vidunder, automobilerna körde med otillåten fart och till och med de stackars droskhästarna sprungo i lifligare rytm, guppande upp och ned med hufvudena, som om de funderade på att falla i galopp.

I hörnet vid Cigarrimporten stötte poeten ihop med sin vän filosofen, som kom farande om hörnet med en vindil.

— Det är en underbar afton, sade poeten.

— Ja, våren blåser rakt igenom en och man glömmar, att man ännu har en half vinter kvar.

Och de stodo båda en stund med händerna på hattbrättarna och stirrade upp mot de fantastiska skyarna.

— En sådan kväll, deklamerade filosofen,

En sådan kväll stod Nietzsche högt på alpen i vilda nejderna vid Engadin, och liflös som en stod af sten och is, med pannan lyft mot molnens mänskensdanser, han kände sina höga tankar storma i kapp med vårens stormar öfver världen.

Och poeten svarade:

En sådan kväll såg Wagner Wotans döttrar på töckenhästar rida genom rymden och hörde genom blåst och gny och buller Valkyrieridten dåna sig till möte.

Nu filosofen:

En sådan kväll jag fick en plötslig håg att lifva anden med en giftig drog.

Och därmed tog han poeten under armen och nödgade honom in på Rydberg.

De slog sig ner i hvita kaféet och sutto en stund tysta och pustade ut. Här var lugnt och fridfullt och det kändes som att efter någon gripande akt på teatern komma ut i foajén och dess släta hvardaglighet.

Men vid baren konverserade ett par herrar af fondmäklartyp med barkyparen och från det öfre kaféet ljöd ett dämpadt sorl af många människor. Och genom sorlet hördes den lata, läspande valsmelodien ur "Glada änkan".

Det var här i denna fridfulla omgivning, medan en skylt ute på Malmskillnadsgatan gnisslade och jämrade och påminde om stormen, som poeten fick höra berättelsen om Frankenberg's sällsamma kärleksöde.

— Hvar har du din vän Frankenberg nu för tiden? frågade han blott för att bryta tystnaden, jag har inte sett honom på länge.

— Han är ute och reser, svarade filosofen.

Lagermans flytande putspomada **BONAMI.**